

खावटी कर्ज वाटपातील वस्तू खरेदी
व वाटपातील तृटी दूर करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

आदिवासी विकास विभाग

क्र. याचिका-२००७/प्र.क्र.१४६/का.८ दि. २४ मार्च, २००८.

मंत्रालय विस्तार, मुंबई ४०० ०३२.

वाचा:-१) शासन निर्णय, आदिवासी विकास, शाआशा-१६०१/प्र.क्र.४३/का.१३, दि.५-५-२००१

प्रस्तावना:- "खावटी कर्ज वितरणातील तृटी बाबत" रिट पिटीशन क्र.३३४२/२००७ डॉ.मधूकर गुंबळे विरुद्ध राज्य शासन व इतर याप्रकरणी दि.२१-२-२००८ रोजी मा.मुंबई उच्च न्यायालय खंडपिठ नागपूर यांनी दिलेल्या निर्देशात खाली नमूद केलेल्या मुद्यांवर ४ आठवड्यात बैठक घेऊन निर्णय घेण्यास सांगण्यात आले:-

- (१) खावटी कर्ज योजनेनुसार आदिवासी लाभार्थ्यांना पावसाळ्यात त्यांच्या अडचणीच्या काळात दोन वेळच्या जेवणासाठी पुरविण्यात येत असलेले धान्य हे स्थानिक बाजारभावापेक्षा जास्त किमतीचे असतात.
- (२) महाराष्ट्रातील पावसाळी मोसम हा मुख्यतः जून ते ऑगस्ट असा असतांना अमरावती जिल्ह्यातील मेळघाट येथे खावटी कर्जानुसार पुरविण्यात येणारे धान्य हे ऑगस्ट महिन्यात पुरविण्यात आलेले आहे.
- (३) आदिवासी लाभार्थ्यांना खावटी कर्जातील कॅश वाटप हे बँकेमार्फत केले जाते, जेव्हा सर्वसामान्य आदिवासी हे बँकेच्या व्यवहारापासून दूर असतात. तसेच पावसाळ्यात त्यांना बँकेपर्यंत पोहचण्यात अडचणी येतात.

यासंदर्भात मा. सचिव, आदिवासी विकास यांच्या अध्यक्षतेखाली दि.०७-०३-२००८ रोजी मंत्रालयात बैठक घेण्यात आली. या बैठकीत निर्णय घेऊन त्यानुसार तसे स्वतंत्र आदेश निर्गमित करावेत ही बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:- मा. मुंबई उच्च न्यायालय, खंडपिठ नागपूर यांनी "खावटी कर्ज वितरणातील तृटी बाबत" रिट पिटीशन क्र.३३४२/२००७ डॉ.मधूकर गुंबळे विरुद्ध राज्य शासन व इतर याप्रकरणी दि.२१-२-२००८ रोजी दिलेल्या निर्देशास अनुसरून खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात आले.

अ) सद्यःस्थितीतील खावटी कर्ज योजनेतील धान्य व वस्तू खरेदीची पध्दत तशीच ठेवण्यात यावी. मात्र वाटपाच्यावेळी या धान्य, कडधान्य व वतूंचे दर हे स्थानिक बाजारमूल्यापेक्षा जास्त राहणार नाही. तसेच धान्य व वस्तूंचा दर्जा योग्य राहील ह्याची दक्षता महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास महामंडळाने घ्यावी.

ब) महाराष्ट्रातील पावसाळी हंगाम हा साधारणतः जून ते ऑगस्ट असा असतो त्यामुळे पावसाळ्यात आदिवासी लाभार्थ्यांना खावटी कर्जाचा लाभ हा जून महिन्यापूर्वीच

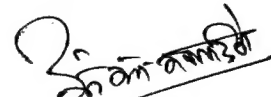
मिळणे आवश्यक आहे. यासाठी शासनाने खावटी कर्ज लाभार्थ्यांची निवडप्रक्रिया ही ३० एप्रिल २००८ पूर्वीच करण्याच्या सूचना आदिवासी विकास महामंडळास दिलेल्या आहेत. त्यानुसार महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास महामंडळाचे परिपत्रक क्र. आविम/विप./नवसंजिवन/ खाकवा-२००७-०८/१९९९/०८, दिनांक १५-२-२००८ च्या अन्वये खावटी कर्ज लाभार्थ्यांची निवड प्रक्रीया ही १५ एप्रिल २००८ पर्यंत पूर्ण करण्याचे संबंधीत १० प्रादेशिक व्यवस्थापक, संबंधित सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था (आदिवासी विकास) सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, तहसिलदार, जिल्हापरिषद कार्यालये इत्यादींना कळविले आहे. सदर परिपत्रकासोबत अंदाजित लक्षांक, व दि. ३१ मे २००८ पूर्वी खावटी कर्ज वाटपातील धान्य, वस्तू व रोख रक्कम वाटपासाठी कालबद्ध कार्यक्रम जोडला आहे. त्याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी.

क) आदिवासींना खावटी कर्ज वाटपातील रक्कम ही कुटुंब युनिटप्रमाणे साधारणतः प्रति कुटुंब रु.६००/-, रु.९००/- रु.१२०० इतकी असेल. या रकमा स्वयंसेवी संस्थांमार्फत/ महामंडळाच्या कर्मचा-यामार्फत रोखीने वाटपाची परवानगी दिल्यास यामध्ये भ्रष्टाचाराच्या /गैरव्यवहाराच्या तक्रारी अधिक वाव मिळेल त्यामुळे प्रत्यक्ष रोखीने रकमा न देता तो धनादेशाने देणे व्यवहार्य ठरेल. मात्र आदिवासींना बँकेत खाते उघडून वारंवार खेटे घालणे टाळता येईल असे त्या आदिवासी कुटुंबकर्त्यांच्या नावे रेखांकीत नसलेला धनादेश देण्यात यावा, जेणेकरून त्या आदिवासींस तो धनादेश त्याच दिवशी रोखीत करता येईल.

हा आदेश, शासन निर्णय निर्गमित झाल्या दिनांकापासून लागू करण्यात यावे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २००८०३२४११३७०१००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(श्री. सी. रणदिवे)

कार्यासन अधिकारी, आदिवासी विकास विभाग.

प्रती माहितीसाठी :-

मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

अपर मुख्य सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई

अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई

प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

प्रधान सचिव, अन्न नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मंत्रालय मुंबई.

प्रधान सचिव, ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

प्रधान सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
प्रधान सचिव, महसूल व वन विभाग (वने) मंत्रालय, मुंबई.
प्रधान सचिव, महसूल व वन विभाग (महसूल) मंत्रालय, मुंबई.
प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
प्रधान सचिव, (सहकार) सहकार व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
महासंचालक, आरोग्य सेवा, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक.
आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे
सहकार आयुक्त, पुणे
सर्व विभागीय आयुक्त,
सर्व जिल्हाधिकारी,
मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास महामंडळ मर्या., नाशिक
सर्व अपर आयुक्त, आदिवासी विकास
महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई
महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, नागपूर
महालेखापाल (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र, मुंबई
महालेखापाल (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र, नागपूर
सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
वित्त विभाग(अर्थसंकल्प-१७/व्यय-१४/अर्थसंकल्प-३/अर्थोपाय/कोषा प्रशासन-५), मंत्रालय, मुंबई- ३२
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मुंबई
जिल्हा कोषागार अधिकारी, नाशिक
संचालक (लेखा व कोषागारे), संगणक कक्ष, नवीन प्रशासन भवन, मुंबई
महाव्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास महामंडळ, नाशिक / नागपूर
सर्व प्रादेशिक व्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास महामंडळ
मा.मंत्री / मा.राज्य मंत्री (आदिवासी विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
सर्व सह सचिव / उप सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सर्व कार्यासने, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
निवडनस्ती (का.८), आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई